

INFORMACIJE INSTITUCIJA, ORGANA, KANCELARIJA I AGENCIJA EVROPSKE
UNIJE

EVROPSKA KOMISIJA

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Izmjene Obavještenja Komisije „Dodatne smjernice o vertikalnim ograničenjima u sporazumima o prodaji i servisiranju motornih vozila i o distribuciji rezervnih dijelova za motorna vozila”

(2023/C 133 I/01)

1. Obavještenje Komisije „Dodatne smjernice o vertikalnim ograničenjima u sporazumima o prodaji i servisiranju motornih vozila i o distribuciji rezervnih dijelova za motorna vozila”¹ mijenja se kako slijedi.
2. U stavu 2, „Uredba Komisije (EU) br. 330/2010 od 20. aprila 2010. o primjeni člana 101. stava 3. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja” zamjenjuje se sa „Uredba Komisije (EU) 2022/720 od 10. maja 2022. o primjeni člana 101. stava 3. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja”. Sadržaj fusnota 3. i 4. zamjenjuje se sa „SL L 134, 11.5.2022, str. 4.” odnosno „SL C 248, 30.6.2022, str. 1.”.
3. Stav 17. zamjenjuje se sljedećim:

„(17) Sporazumi neće uživati pogodnost od Uredbe o skupnom izuzeću za motorna vozila ako sadrže teška ograničenja. Ta ograničenja su utvrđena u članu 4. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću i članu 5. Uredbe o skupnom izuzeću za motorna vozila. Budući da su teška ograničenja ozbiljna ograničenja tržišne konkurencije za koja se pretpostavlja da opšte uzevši uzrokuju neto štetu konkurenciji, Komisija će se pri ocjeni vertikalnih sporazuma koji sadrže teška ograničenja u sektoru motornih vozila voditi sljedećim načelima: (a) ako je teško ograničenje u smislu člana 4. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću i člana 5. Uredbe o skupnom izuzeću za motorna vozila uključeno u sporazum, taj će sporazum vjerovatno biti obuhvaćen područjem primjene člana 101. stava 1. Ugovora; i (b) sporazum koji uključuje teško ograničenje u smislu člana 4. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću i člana 5. Uredbe o skupnom izuzeću za motorna vozila vjerovatno neće ispunjavati uslove iz člana 101. stava 3. Ugovora. Međutim, učesnik na tržištu može dokazati da u pojedinačnom slučaju takav sporazum ispunjava uslove iz člana 101. stava 3. Ugovora. U tu svrhu učesnik mora dokazati da su efikasnosti vjerovatne i da će vjerovatno proizaći iz uključivanja teških ograničenja u sporazum, te da su ispunjeni ostali kumulativni uslovi iz člana 101. stava 3. Ugovora.”.

4. Stav 19. zamjenjuje se sljedećim:

„(19) ‚Originalni dijelovi ili oprema’ znači dijelovi ili oprema koji su proizvedeni u skladu sa specifikacijama i proizvodnim standardima koje je proizvođač motornog vozila utvrdio za

¹ SL C 138, 28.5.2010, str. 16.

proizvodnju dijelova ili opreme za sastavljanje predmetnog motornog vozila (vidjeti član 55. stav 5. drugi podstavak Uredbe (EU) 2018/858 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2018. o homologaciji i nadzoru tržišta motornih vozila i njihovih prikolica te sistema, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila, o izmjeni uredbi (EZ) br. 715/2007 i (EZ) br. 595/2009 te o stavljanju van snage Direktive 2007/46/EZ².”.

5. Prva rečenica stava 21. zamjenjuje se sljedećim:

„U članu 4. tački (f) Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću kao teško ograničenje opisuje se dogovor između dobavljača dijelova i kupca koji se bavi ugradnjom tih dijelova kojim se oduzima ili ograničava mogućnost dobavljača da prodaje dijelove krajnjim korisnicima, nezavisnim serviserima, veletrgovcima ili drugim pružaocima usluga koje kupac nije ovlastio za popravku ili servisiranje svojih proizvoda.”.

6. Posljednje dvije rečenice stava 26. zamjenjuju se sljedećim:

„Obaveze nenadmetanja koje se prećutno obnavljaju po isteku roka od pet godina obuhvaćene su uredbama o skupnom izuzeću ako kupac može u razumnom roku i uz prihvatljiv trošak uspješno ponovo pregovarati ili raskinuti vertikalni sporazum koji sadrži predmetnu obavezu, čime se kupcu omogućava da promijeni dobavljača po isteku roka od pet godina.”.

7. Stav 31. zamjenjuje se sljedećim:

„Članom 1. stavom 1. tačkom (f) Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću, obaveza nenadmetanja definiše se kao „svaka direktna ili indirektna obaveza koja kupca sprečava da proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge koji su konkurentni ugovornoj robi ili uslugama, ili svaka direktna ili indirektna obaveza kupca da od dobavljača ili drugog učesnika kojeg odredi dobavljač kupi više od 80 % svoje ukupne nabavke ugovorne robe ili usluga i njihovih zamjenskih proizvoda na mjerodavnom tržištu, što se izračunava na osnovu vrijednosti kupovine ili, ako je to uobičajena praksa u sektoru, količine kupovine u prethodnoj kalendarskoj godini.”.

8. U stavu 34, sadržaj fusnote 19. zamjenjuje se sa „Vidjeti Smjernice o opštim vertikalnim ograničenjima, stav 310.”.

9. U stavu 38, „Odjeljak VI.2.1. Smjernica o opštim vertikalnim ograničenjima” zamjenjuje se sa „Odjeljak 8.2.1. Smjernica o opštim vertikalnim ograničenjima”.

10. U stavu 40, „Odjeljak VI.2.1. Smjernica o opštim vertikalnim ograničenjima” zamjenjuje se sa „Odjeljak 8.2.1. Smjernica o opštim vertikalnim ograničenjima”.

11. Prva rečenica stava 44. zamjenjuje se sljedećim:

„(44) Na osnovu kvalitativnih kriterijuma indirektno se ograničava broj distributera ili serviseri, jer se propisuju uslovi koje ne mogu svi oni ispuniti, dok se kvantitativnim kriterijumima direktno ograničava broj distributera ili serviseri, na primjer, određivanjem njihovog broja.”.

12. Stav 46. zamjenjuje se sljedećim:

„(46) Sporazumi o selektivnoj distribuciji ocjenjivaće se u skladu sa opštim načelima iz odjeljka 4.6.2. Smjernica o opštim vertikalnim ograničenjima. Uredbama o skupnom izuzeću

² SL L 151, 14.6.2018., str. 1.

izuzimaju se sporazumi o selektivnoj distribuciji, bez obzira na prirodu proizvoda ili prirodu primijenjenih selektivnih kriterijuma, kvantitativnih ili kvalitativnih, dok god tržišni udjeli strana ne prelaze 30 %. Međutim, to izuzeće je uslovljeno time da sporazumi ne sadrže teška ograničenja utvrđena u članu 4. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću i članu 5. Uredbe o skupnom izuzeću za motorna vozila ni bilo koje od izuzetih ograničenja opisanih u članu 5. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću koje se ne može odvojiti od ostatka sporazuma. U slučaju da se isključeno ograničenje može raskinuti, ostatak vertikalnog sporazuma i dalje ostvaruje pogodnost od skupnog izuzeća.”.

13. Stav 47. zamjenjuje se sljedećim:

„(47) Uredbom o opštem vertikalnom skupnom izuzeću utvrđuju se tri teška ograničenja koja se posebno odnose na selektivnu distribuciju. U članu 4. tački (c) podtački i. kao teškim se opisuje ograničenje područja na kojem, ili kupaca kojima, članovi sistema selektivne distribucije mogu aktivno ili pasivno prodavati robu ili usluge koje su predmet sporazuma. Postoje izuzeci od ovog teškog ograničenja, kao što je ograničenje aktivne prodaje članova sistema selektivne distribucije i njihovih klijenata na drugom području ili grupi klijenata koji su rezervisani za dobavljača ili koje je dobavljač dodijelio najviše petorici isključivih distributera (član 4. tačka (c) podtačka i. podpodtačka 1. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću); ograničenje aktivne i pasivne prodaje članova sistema selektivne distribucije i njihovih kupaca neovlašćenim distributerima koji se nalaze na području na kojem se primjenjuje takav sistem (član 4. tačka (c) podtačka i. podpodtačka 2. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću); ograničenje poslovnog nastana članova sistema selektivne distribucije (član 4. tačka (c) podtačka i. podpodtačka 3. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću); ograničenje aktivne ili pasivne prodaje članova sistema selektivne distribucije koji posluju na nivou veleprodaje krajnjim korisnicima (član 4. tačka (c) podtačka i. podpodtačka 4. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću); te ograničenje mogućnosti aktivne ili pasivne prodaje djelova, isporučenih za potrebe ugradnje, kupcima koji bi ih koristili za proizvodnju iste vrste robe kao one koju proizvodi dobavljač (član 4. tačka (c) podtačka i. podpodtačka 5. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću). U članu 4. tački (c) podtački ii. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću kao teškim se opisuje ograničenje međusobnog snabdijevanja između distributera unutar sistema selektivne distribucije koji djeluju na istim ili različitim nivoima trgovine. U članu 4. tački (c) podtački iii. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću kao teškim se opisuje ograničenje aktivne ili pasivne prodaje članova sistema selektivne distribucije koji djeluju na nivou maloprodaje krajnjim korisnicima, ne dovodeći u pitanje ograničenja iz člana 4. tačke (c) podtačke i. podpodtačke 1. i člana 4. tačke (c) podtačke i. podpodtačke 3. Uredbe o opštem vertikalnom skupnom izuzeću. Ta tri teška ograničenja su posebno značajna za distribuciju motornih vozila.”.

14. U stavu 51, „član 4. tačka (c)” zamjenjuje se sa „član 4. tačka (c) podtačka iii.”.

15. Stav 53. zamjenjuje se sljedećim:

„(53) Kao što je objašnjeno u stavu 146. Smjernica o opštim vertikalnim ograničenjima, mogući rizici po tržišnu konkurenciju uzrokovani selektivnom distribucijom uključuju smanjenje konkurencije unutar robne marke i, naročito u slučaju kumulativnog efekta, isključenje određenih vrsta distributera te slabljenje konkurencije i olakšavanje sklapanja prećutnih sporazuma između dobavljača ili kupaca zbog ograničenja broja kupaca.”.

16. Zadnja rečenica stava 54. zamjenjuje se sljedećim:

„U potpunosti kvalitativna selektivna distribucija može biti izvan područja primjene člana 101. stava 1. Ugovora ako su ispunjena tri uslova iz stava 43. ovih Smjernica.”.

17. Zadržana rečenica stava 60. zamjenjuje se sljedećim:

„U tu svrhu posebnu pažnju treba posvetiti trima posebnim vrstama postupaka kojima se može ograničiti takva konkurencija, tačnije sprečavanju pristupa nezavisnih subjekata osnovnim ulaznim faktorima, zloupotrebi zakonskih i/ili proširenih garancija radi isključivanja nezavisnih serviseri ili uslovljavanju pristupa mrežama ovlašćenih serviseri nekvalitativnim kriterijumima.”.

18. Naslov ispred stava 62. zamjenjuje se sljedećim:

„Pristup nezavisnih subjekata osnovnim ulaznim faktorima”.

19. Stav 62. zamjenjuje se sljedećim:

„(62) U potpunosti kvalitativna selektivna distribucija može biti izvan područja primjene člana 101. stava 1. Ugovora ako su ispunjena tri uslova iz stava 43. ovih Smjernica. Bez obzira na to, sporazumi o kvalitativnoj selektivnoj distribuciji sklopljeni sa ovlašćenim serviserima i/ili distributerima djelova mogu biti obuhvaćeni članom 101. stavom 1. Ugovora ako, u kontekstu tih sporazuma, jedna strana postupa na način kojim se isključuju nezavisni subjekti sa tržišta, na primjer tako što im ne osigurava osnovne ulazne faktore kao što su tehničke informacije, alati, obuka i podaci koji nastaju u vozilima, koji su neophodni za popravke i održavanje. U tom kontekstu pojam nezavisnih subjekata obuhvata nezavisne servisere, proizvođače i distributere rezervnih djelova, proizvođače i distributere opreme ili alata za popravku, izdavače tehničkih informacija i izdavače podataka koji nastaju u vozilima, automobilske klubove, operatere za pomoć na putu, operatere koji nude usluge sprovođenja pregleda i ispitivanja te operatere koji nude obuku za servisere.”.

20. Iza stava 62. umeće se sljedeći stav 62.a:

„(62.a) Kad se razmatra može li uskraćivanje određene stavke, poput onih koje pripadaju kategorijama ulaznih faktora iz stava 62. ovih Smjernica, dovesti do toga da sporni sporazumi budu obuhvaćeni članom 101. stavom 1. Ugovora, u obzir treba uzeti više faktora, uključujući:

(a) hoće li uskraćivanje predmetne stavke imati značajan efekat na mogućnost nezavisnih subjekata da izvršavaju svoje zadatke i vrše konkurentski pritisak na tržište (npr. stavka je bitna za popravku i održavanje);

(b) je li predmetna stavka dostupna članovima relevantne mreže ovlašćenih serviseri; ako je u bilo kom obliku stavljena na raspolaganje ovlašćenoj mreži, treba da bude dostupna i nezavisnim subjektima na nediskriminatornoj osnovi;

(c) hoće li se predmetna stavka u krajnjem³ upotrijebiti za popravku i održavanje motornih vozila, odnosno u drugu svrhu⁴, kao što je proizvodnja rezervnih djelova ili alata.”.

³ Na primjer informacije koje se dostavljaju izdavačima radi isporuke serviserima motornih vozila.

⁴ Informacije koje se primjenjuju pri ugradnji rezervnog dijela ili upotrebi alata na motornom vozilu treba da se smatraju informacijama koje služe za popravke i održavanje, dok se informacije o konstrukciji, proizvodnom postupku ili materijalima za proizvodnju rezervnog dijela ne smiju smatrati dijelom ove kategorije, pa se stoga mogu uskratiti.

21. Sljedeći stav 62.b umeće se nakon novog stava 62.a:

„(62.b) Pri razmatranju zadržavanja iz bezbjednosnih razloga određene stavke koja je ključna za popravku i održavanje, kao što su one obuhvaćene kategorijama ulaznih faktora iz tačke 62. ovih Smjernica, strane bi trebale procijeniti da li bi uskraćivanje predmetne stavke bilo proporcionalno sredstvo za rješavanje spornih bezbjednosnih pitanja. Stoga bi posebno trebalo ispitati da li bi bile primjerenije manje ograničavajuće mjere.”.

22. Ispred stava 63. umeće se sljedeći naslov:

„Tehničke informacije”.

23. Na početku stava 63. dodaje se sljedeće:

„(63) Tehničke informacije potencijalno su osnovni ulazni faktor za djelatnosti popravke i održavanja. Pri utvrđivanju da li je određena stavka tehničkih informacija bitan ulazni faktor za djelatnosti popravke i održavanja potrebno je uzeti u obzir kriterijume iz stava 62.a ovih Smjernica. Tehničke informacije treba razlikovati od drugih vrsta informacija, kao što su komercijalne informacije⁵, koje se zakonito mogu uskratiti.”.

24. Stav 65. zamjenjuje se sljedećim:

„(65) Uredbom (EU) 2018/858 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2018. o homologaciji i nadzoru tržišta motornih vozila i njihovih prikolica te sistema, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila, o izmjeni uredbi (EZ) br. 715/2007 i (EZ) br. 595/2009 te o stavljanju van snage Direktive 2007/46/EZ uređuje se, između ostalog, sistem za dijeljenje informacija o popravci i održavanju motornih vozila. Uz to, Delegiranom Uredbom Komisije (EU) 2021/1244 od 20. maja 2021. o izmjeni Priloga X. Uredbi (EU) 2018/858 Evropskog parlamenta i Savjeta s obzirom na standardizovan pristup informacijama povezanim sa ugrađenim dijagnostičkim sistemom u vozilu i informacijama o popravci i održavanju vozila te s obzirom na zahtjeve i postupke za pristup informacijama o bezbjednosti vozila⁶ utvrđuje se poseban postupak za odobrenje i ovlašćenje nezavisnih subjekata za pristupanje bezbjednosnim karakteristikama vozila. Komisija će te uredbe uzeti u obzir pri ocjenjivanju sumnji na uskraćivanje tehničkih informacija o popravkama i održavanju.”.

25. Stav 66. zamjenjuje se sljedećim:

„(66) Tehnološki napredak podrazumijeva da je pojam tehničkih informacija promjenljiv. Trenutno određeni primjeri tehničkih informacija uključuju softver, kodove kvarova i druge parametre, zajedno sa ažuriranjima koja su potrebna za rad na elektronskim upravljačkim jedinicama, naprednim sistemima za pomoć vozaču i sistemima upravljanja baterijama za električna vozila sa ciljem uvođenja ili ponovnog uspostavljanja postavki koje je preporučio dobavljač, identifikacione brojeve motornih vozila ili bilo koje druge metode identifikacije motornih vozila, kataloge dijelova, postupke popravke i održavanja, radna rješenja koja proizlaze iz praktičnog iskustva i koja se odnose na probleme koji obično pogađaju određeni model ili seriju te obavještenja o opozivu, kao i druga obavještenja kojima se identifikuju popravke koje se mogu obaviti bez naknade unutar odobrene mreže za popravku. Kod dijela i

⁵ Za potrebe ovih Smjernica komercijalne informacije su informacije koje služe za obavljanje poslova popravke i održavanja, ali nijesu potrebne za popravku ili održavanje motornih vozila. Primjeri uključuju softver za naplatu ili informacije o iznosima satnica koje se naplaćuju unutar ovlaštene mreže.

⁶ SL L 272, 30.7.2021, str. 16.

sve druge informacije potrebne za identifikaciju ispravnog rezervnog dijela sa oznakom proizvođača automobila za ugradnju u određeno motorno vozilo (odnosno dijela koji bi proizvođač vozila opšte uzevši isporučio članovima svojih ovlaštenih mreža za popravku radi popravke predmetnog vozila) takođe predstavljaju tehničke informacije⁷, kao i aktivacioni kodovi potrebni za ugradnju određenih zamjenskih djelova. Relevantni zahtjevi i liste stavki utvrđeni Uredbom (EU) 2018/858 treba da posluže kao dodatna smjernica za ono što Komisija smatra tehničkim informacijama za potrebe primjene člana 101. Ugovora.”.

26. Zadnja rečenica stava 67. zamjenjuje se sljedećim:

„Međutim, članom 101. Ugovora dobavljač se ne obavezuje na pružanje tehničkih informacija u standardizovanom obliku ni putem definisanog tehničkog sistema, kao što su standard EN ISO 18541 – 2014 ili u bilo kom obliku ili tehničkom sistemu koji je predviđen Uredbom Komisije (EZ) br. 295/2009 od 18. marta 2009. o razvrstavanju određene robe u kombinovanu nomenklaturu⁸.”.

27. Iza stava 67. dodaju se sljedeći naslov i stav 67.a:

„Podaci koji nastaju u vozilu

(67.a) Ako su podaci koji nastaju u vozilu bitni za popravku i održavanje, razmatranja iz stavova od 62. do 67. ovih Smjernica primjenjuju se i na njihovu dostupnost nezavisnim subjektima. Pri utvrđivanju da li je određena stavka podataka koji nastaju u vozilu bitan ulazni faktor za djelatnosti popravke i održavanja potrebno je uzeti u obzir kriterijume iz stava 62.a ovih Smjernica. U tom kontekstu kao smjernice treba da posluže postojeći standardi i relevantni zahtjevi iz Uredbe (EU) 2018/858⁹.”.

28. Ispred stava 68. umeće se sljedeći naslov:

„Alati i obuka”.

29. Stav 68. zamjenjuje se sljedećim:

„(68) Ako su alati i/ili obuka bitni za popravku i održavanje, razmatranja iz stavova od 62. do 67. ovih Smjernica primjenjuju se i na njihovu dostupnost nezavisnim subjektima. Pri utvrđivanju da li je određeni alat i/ili stavka obuke bitan ulazni faktor za djelatnosti popravke i održavanja potrebno je uzeti u obzir kriterijume iz stava 62.a ovih Smjernica. U tom smislu „alati” uključuju elektronske dijagnostičke alate i druge alate za popravku, zajedno sa pripadajućim softverom, uključujući njihova povremena ažuriranja i postprodajne usluge za takve alate.”.

30. Iza stava 68. dodaju se sljedeći naslov i stav 68.a:

„Ostala razmatranja

(68.a) Uskraćivanje određene stavke, kao što je osnovni ulazni faktor koji pripada kategorijama utvrđenim u stavovima od 62. do 68. ovih Smjernica, uključujući podatke koji nastaju u

⁷ Nezavisni subjekt ne bi trebalo da mora da kupi predmetni rezervni dio kako bi dobio te informacije.

⁸ SL L 95, 9.4.2009, str. 7.

⁹ To uključuje dostupnost takvih podataka nezavisnim subjektima za obavljanje djelatnosti popravke i održavanja potpomognutih bežičnom mrežom širokog područja. Vidjeti član 61. stav 11. Uredbe (EU) 2018/858.

vozilima, a koju proizvođači motornih vozila nijesu stavili na raspolaganje članovima relevantne mreže ovlašćenih servisera, može predstavljati zloupotrebu u okviru člana 102. Ugovora ako dominantni dobavljač uskrati takvu stavku nezavisnim subjektima¹⁰.”.

¹⁰ Za test koji su sudovi Unije utvrdili na osnovu člana 102. UFEU-a za odbijanja isporuke koja se smatraju zloupotrebom vidjeti, između ostalog, predmet C-7/97 Oscar Bronner GmbH & Co. KG protiv Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG i Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG, ECLI:EU:C:1998:569; spojene predmete C-241/91 P i C-242/91 P, Radio Telefis Eireann (RTE) i Independent Television Publications Ltd (ITP) protiv Komisije, ECLI:EU:C:1995:98; predmet T-201/04, Microsoft Corp. protiv Komisije, ECLI:EU:T:2007:289; i predmet C-165/19 P, Slovak Telekom, a.s. protiv Komisije, ECLI:EU:C:2021:239.